

Landskap: Skani Upptecknat av: E. Hedlar
 Härad: Adress: Smel
 Socken: Malmo Berättat av: fru Emma Drinsh
 Uppteckningsår: 1949 Född år 1866 i Malmo.

Matordning hos en klensmed -
 mästare sid 1-2
 Hygda bänkar i kökshus 2-3
 ✓ Spöcker i hus, då det varit
 kloster 3
 Varsel om stora beställningar 4
 Gästbord, Ulma M 158 4-5
 Renshållning 4-5
 "Lagadalen", fattighus. 6
 Täckare 7
 Drandvasser " "
 Löskliga funderingar " "
 Marknad Ulma M 161 8
 Torghandel 8-11
 Krogar 10

sid 87-92

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 11174

: 1 - 23

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den förtä informella prästen	sida 12
Schaktlanar	"
Prosten Olvis mungänge	"
Detalning till prästen för dop m.m.	12, 13-14
Platsen för dop och vigsel <u>luf 68</u>	13
Nattvaresearing	14
Dödsfall och begravning, <u>luf 70.</u>	15-20
Lördagsskola	21
70-falsvackelton	21-22
Slakt	22
Inl-förberedelser, <u>Ulm M 153</u>	22-23

Mina föräldrar var danska.
Min far var klensmedmästare. Han
kom hit som gäst på 1870-talet.
Sedan köpte far verkstaden. Smel-
pojkar och de ogifta gästerna
höll på komman över smel-
jorn. Där var stora ^{samlingar} som de låg
trå och trå i. De åt hos oss.
Vi åt samtidigt och rannmar mat.
Var steg upp kl. 5. Han hade en
anordning som han drog i så att
det stog i golvet och räckte gäst-
terna. Kl. 6 var det kaffe. Kl. 8 var
det frukost en halv timme. Det
var bröda smörgåsar och flotta-
mader som bas och i verkstaden.
Där hade de en finna dricka.
Kl. 12 var det middag en timme

De gifta gästerna gick hem och åt där. Tot 5 var det midsomsten. Då fick de en trevlig smörgåsar i och staden igen. Tot 7 hade en kvällsmat. Det var mycket konjunkturgröt och kvällen stekt den andra kvällen kvällen var det stekt potatis.

De fick också om barnpojkarna hade lov. De hade nog en och en. De sökte platsen i järn eller någon annan i hem och fästade för dem.

Det var en kyrkostud och en. Li bodde i Kompanigatan nära Petri. De hade barnen i kyrkan för 3-4 år om året. Då satte de sig i kyrkan och förstod den. De fick gå till det och det stolta stället och laga.

Bänkarna omkring mittgården
var de finaste, och det var fria
bänker npp. Vid vidorna var det
billigare. Alla bänkar npp betalades.
Mittgården var fri. På tåktusen var
det billigare. De som inte hade st-
barkälle stod. Under psalmen för ps-
dikan kom vaktmästaren och släpp-
te vi där.

Flåva huset där vi bodde
hörmel av Companigatan och Kalend-
gatan, hade varit kloster. Det
hade varit en underjordisk gata
därifrån till Petri kyrka. Det
spökade alltid hemma. Det var
mummorna, som dansade på går-
den. I vägnspalten brann emellan
att ett hus om nättarna.

Då de skulle få stora be-
skädnningar larmade det i veckosta-
den. När far och Linnéus träffades
på morgnarna kunde jag höra dem
prata. "Har du hört något i natt?"
"Ja" sade far. "Då får du en be-
skädnning i dag."

Vi hade gårdsjord. Jorden
var intaerendead. De betalte allan-
de i mars månad. I hömet av
gården på Kompanigatan var det
en fyrkantig uthägnad med darr-
vink i korn. Där växdes opp och
mer på starkspannarna och på.
Mellan 4-5 på morgonen en gång i
veckan kom han från gårdsjorden
och tömde. Mar dog 1882. Då stod
det om gårdsjordarna i hömmigen.

Uthna
M 158

Da' var det miderhandlingar med
staden.

Ungste smedpojken skulle
hålla gatan ren. "Om viten är
det bala o ha honom på gatan," lykt-
te far. Da' hann han vilte annat.
Det var saivstekar med tunn-
mor vid portarna. Det var en goik
bräda över, som han skulle lyfta
på och gå ut sent meller. Da' rannla-
de sig en hel marra på viten.
Larje husagare skotte gatan. Arbets-
hyon, fattiggäldsarbetare, gjorde togon-
rena. Fattiggälden tog på Västergatan.

Lagården var det något som kallades. För bonor hade stort lantbruk. De hade sina stallar där. Han hade haft lagård. I "lagården" bodde gamla. De bodde två i var rum. De var fyllda om höken. Där var öppna hall och koförbrigar. I rummen var en mycket stor järnkakelugn. På gården var det kuller-sten. Där var en pump. De var osanna jämt där. Petri kyrka köpte lagården. För vad de fick för lagården blev detta, bonorska stiftelsen, byggt på stammark. En Dnionky bor på bonorska stiftelsen och har en ligan därför till detta. Det sista är möjligtvis inte riktigt hadeligen.)

De sopade ut varje hvi-
me. De gick vakt.

När det blev eldsvårda
natti de ut en röd flagga i väder.
skärpet på dagen på natten en
röd lykta. De drog i klockorna
4 man vid varje klocka. S:t Torstens-
klockan var störst. De klämtade
olika slag för örter, väster, röder
och roer.

Stumlegatan och Snapperupps-
gatan var farliga gator. Där boede
lora funktionsmer. Gånggatan var
inte heller farlig. Där stod de i
hö och väntade på dem.

Första onsdagen i var må-
nad var det marknad på Gustav
Adolfs torg. De hade allmog, koppa-
kärl, glas, ylle, mattor, stigar de
kom med på tvärga vagnar. De
som kom och stod på marknaden,
höjde man igen på kvällen.

Tredagsmarknad och jäp
inte var det var. De kom dia-
gondes med kor och hästar genom
sta'n. Det var en gång i månad.

På Harkorgst sålde de gori-
saker och potatis, ost smör, ägg,
bröd och kött. Per Isaksson var
en bager. Han kallades "Per i saken".
Dagarna bodde på Kirseberg. Var
onsdag och torsdag kom pojken
huru med bröd till oss. Det var

nog nä till de stora hushållen.

Slaktaren kom också hem.
Slaktarna bodde också mest på
Tirsberg. De slaktade själva. De
hade vagnen bakom sig, nä de
stod på torget och en provisorisk
dösk. De var tre fyra rader
slaktare mellan Östons och Ny-
sköns affärer.

Närboarna hade grönsa-
ker. De stod fram Cramus hörna
när till underrigen. De hade
egna fridgårdar. Så kom det boende
med. En del hade väl gårdgård
av de som sålde grönsaker.

När trak slaktargatan, när
till underrigen var det ort och
smor. De hade små hästar be-
d-
d-

med vagnarna. Man skulle smaka på smöret. Lönliga tog litet smör på en bänkare. En del tog på en pny.

Kott, fläsk och bröd fanns det var dag. De som kom med ort, ägg och smör kom mest onsdagar och torsdagar.

Stort torget var flera andra klassens verkständer. Kallarna. Skarna hörnan kallades Olsons hörna. Där låg man ligger var gästgivarvärd. Gamla gästgivarvärderna stod det på den första varningen bara tori de. Där var farligt att gå förbi om kvällarna.

På Kladderborg och femma-lungatan, där var handlarna om

ACC. NR. M. 11174 :11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

söndagarna med allt möjligt. De
fick hirta sin arborning på
lördag kväll så de kunde inte
kopra för. 1891 såldes de fortfarande
där på söndagarna.

Stokarna hade öpnat så
länge de ville. De stora bultar-
na stängdes.

Klas Maitenison den forste
reformista prästen bodde i huset
ar Kalendegatan och Kompanigatan.
Huset finns där än.

I Caroli kyrka var de schar-
tanans och pietist. Där gick
Piedens och Dager. Högskolan hade
konfirmanderna en halv dag. Hög-
mänsan började kl. 10 i kländ och
slutade i rik försam kl. 2, för det
var vi "det arlska" och "fickje" och
"slutligen" och "slutligen".

Prosten Olvi var tillräm-
mans med de rikare. När vi ha-
de mässtal på Rådhuset kom
prosten Olvi och vi.

Prosten Olvi tog alltid be-

fall. Därför han annocad s. et.
till vissel av en familj, där han
ej fick betalt, sade han, att han
hade förbrödler.

Kommunisieringar och pasto-
rer fick ta det enkla folket.

Man hade alltså dop
hemma i borgarfamiljer. Jag
och min syster hade det annars.
Det var väl på pastorsexpeditionen.
Vi hade en särskild dopkopp
hemma. Barnet hade lång vit
klämmig.

I allmänhet var det
hemmabräller. Om det var myn-
het fritt någon gång, kunde det
vara i kyrkan.

Dop, bröllop, begravning

huf 68

och konfirmationi betalade man för. Vi gav 20 kr, när vi blev gifta (c:a 1890). Prästen skulle bryllas till begravning och dop. Färdvaktmästaren lämnade bryllningskort och pengar till prästen.

Vi skulle ha kruset och gå och tacha för konfirmationen på pastorsexpeditioren. Vi var lundae flickor och lundae pojkar. Prosten Ahlin tog vite anotta an de som betalade.

Man skulle anmäla sig till skriftemål. Skriftemålet var för guldprästern. Lördagen innan lades det upp att det var nattvarolsdag. På fredagen skulle man anmäla sig. På långfredagen var det alltså nattvarolsdag.

Jungfrurna som skulle
gå och bröda vid dödsfall, skulle
ha ett nytt vitt förkläde och
schalett. Till de familjer, man
mögles med, skulle det vara
ett meddelande om dödsfallet.
Jungfrun brukade bli bruden på
någonvis, då hon kom med med-
delandet.

Hä kom brudning till
klädsel. Det var fruar som
blev brudar. I vår ungdomstid
var den döde klädd när fruar
kom. Det bröds på kaffe och kakor.

Till klädsel köptes det
vitt tyg hos Frantzén. Det lades
i skjortrock. Då brukades det be-
da sprakar på lakanet. Man bruk-

Suf 70.

hade lägga det rätt, så att en
smitt med spets hängde ned på
ena sidan och riktas utanför,
så lockes rättas på.

Gå och se lite gjorde man.
Vem som helst från gatan hade
satt ihop att gå upp. Alla skol-
gläffar skulle se. Det var klätt
med rätt. Där stod handelslära
och en frimodig bild.

Till begravningen bjöds
bara herrar.

Så en spåra begravningen
bjöds på buljong och pastyr, skinka
vin och grodvin och begravningsskon.
fekt i vatt och rätt parfymer. Det
lag en pass på brickan.

Mor dag 1889. Sedan

* Sakom för
förest. Alla
prydnadsdelen
var tillfagna.
Där för
spelar. Per.
ditt på bor.
den. Gröddiga
möbler plöc.
hades ut.

flyttade på från staden. Far dog
1881.

När far dog var det smed-
mästare bårade. Prästen skulle
bridas på vin och konfekt för be-
gravningen. Två smedmästare sus-
stämmande, en för likvagnen och
en efter. Prästen blev var med på
bridsningen för. Han gick först i
processionen.

Prästen var tvärt. Det var
tak över likvagnen. Den var mera
stätt än nu. Tranas bades över kis-
ten och hörgods vid sidorna i
vagnen, om det var många.

Spädbarn var olika efter
rang. Vanligt folk hade inte råd.
De smigade kl. 10 för en del, kl. 11 för

borgare och häpman, kl. 12 för
kirkbröder.

På begärningsdagen mig-
des först till samling till begärning.
Sedan migde de, när de tog kistan
(viel Kompaniz.) och migde så länge
de såg förskäpigt från tornet.

Det skulle sandas och gja-
nas. Alla vännar, som man kom
förbi, var skyldiga att sanda och
grena.

Fordfästningen var vid gja-
ven. För högre tjänsteman var det
kyrkobegärningar. Alla skildes viel
graven. Då gick var och en till
sitt. Frundinen följde inte med
till kyrkogården. Vi för ner efter-
åt i dörren och såg på graven.

När julfestmisan var slut
stod det en väl kuskogäddsgemmen
och riktade med en lit. näsduk
på att de såg det från fönstret och
började miga igen. (Gamla kuskogä-
dden syns från Peter)

Innan gästerna började
komma hade vi andakt väl likt.
Det var bara de anhänga. Prästen
var ej med.

(Det var vanligt, att flä-
kor kläddes som bmelar, barn
också antas på. Jag vet en ung
fyr, hon hade till barn föresten.
Hennes man ville att hon skulle
klä i sin bmelklätt, skor och
allt.

Psalmbok lades i kistan.

Ärta gick med vitt förklä-
de och vita klagar flera månader
efter dödsfallet.

Efter sin prästias skulle
man gå markkläddt ett år.

Man hade också krusflor
meritens kjolar. Spetskrage (med
länga spetsar?) krusflor om halsen,
krusflorshatt. Han dödsfallet
till begravningen gick, gal
harna med vita halsdukar.

Larband om armen hade
de inte. De började ett par år efter
redan mor dött (1882)

Söndagsskolan började nog 1878. Det var nigeriär Berg som började. Han hörde till Dikt-församlingen missionsförsamlingen. Söndagsskolan var först i Emma-smelskyrkan. Senare flyttade på sin skola på Födelsgatan. Hansens bror sa till henne att höll hon på med sådant, skulle han anmäla henne / för skolöverstyrelsen?). Hon blev förmagen att sluta med söndagsskolan i sin skola och den flyttades till Garveksalen.

10-falsväckelsen var över hela Malmö. Scharfmanerna lyckte inte om den. Vi sjöng psalmer på 10-minutersarterna i Skinkens

skola. 1885 och -86 blev Detel byggd.

På höstarna höktes fjärr
och saltades en fåtur. Vi hade
slakt två gånger om året till
jil och ont vatten. Vi fick hem en
gris och en halv oxe. Till jil gös-
des medonst, ullkorv, blodkorv,
medistkorv, sylta, skivkorv och
bogar saltades. Vi saltade otvungen.
När vi kokade blodkorv, kom ar-
betarna upp och fick blodkorv
och bris. De gifta skulle ha nå-
gonkvinna med sig hem.

På bakade vi rebebröd,
skivar och färsbakor. De gifta ge-
sällena skulle ha en paus med
sig hem på påsktid med rebe-

Ullma
M 153

ACC. N:R M. 11174 : 23

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bröck, klenar, mandelmussor.
Fingfina fick alltid nå-
gonhug. De fick väl någonhug
Hälsning.